

Nr 311.

Godkänd av första kammaren den 16 juni 1943.

Godkänd av andra kammaren den 16 juni 1943.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av väckta motioner angående åtgärder för främjande av medicinsk forskning m. m.

(Statsutskottets utlåtande nr 147.)

Till Konungen.

I två likalydande motioner, I: 33 och II: 42, har hemställts, att riksdagen måtte besluta hos Kungl. Maj:t hemställa dels om en utredning angående inrättande av ett statligt medicinskt forskningsråd med uppgift att främja medicinsk forskning i Sverige samt att verka för tillgodogörande inom vårt sjukvårdsväsen av in- och utländska forskningsresultat, och dels om framläggande för riksdagen av därpå grundat förslag.

Vidare har i två likalydande motioner, I: 78 och II: 107, hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Konungen hemställa, att utredning verkställes rörande utgivandet under statligt överinseende och på statens bekostnad av en tidskrift, innehållande för de praktiserande läkarna avsedda upplysningar om medicinska forskningsresultat.

Riksdagens vederbörande utskott har i vederbörlig ordning inhämtat utlåtanden över nämnda motioner av kanslern för rikets universitet, efter hörande av de medicinska fakulteterna i Uppsala och Lund samt lärarkollegiet vid karolinska mediko-kirurgiska institutet, av medicinalstyrelsen samt av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse. Tillfälle har vidare beretts Sveriges läkarförbund och svenska läkarsällskapet att yttra sig över motionerna.

Såsom av den i statsutskottets utlåtande nr 147 lämnade redogörelsen framgår har såväl i motionerna I: 33 och II: 42 som i de över desamma avgivna yttrandena framhållits, att den medicinska forskningen i vårt land — även om den gjort och alltjämt gör avsevärda insatser, som även lämnat praktiskt viktiga resultat i fråga om diagnosticering och behandling av sjukdomar — likväl icke har den ställning och organisation och icke heller

de hjälpmedel, som den behöver för att fullfölja sin betydelsefulla uppgift. Det har vidare betonats, att den medicinska forskningen gått mot en allt större specialisering och i växande grad erfordrar en samlad verksamhet av institutioner och forskningsgrupper i nära samarbete med angränsande naturvetenskapliga discipliner. Enligt motionärernas mening, vilken vunnit anslutning från samtliga de i ärendet hörda myndigheterna, organisationerna och sammanslutningarna, skulle ett medicinskt forskningsråd, utrustat med nödiga anslagsmedel, hava en mycket betydelsefull uppgift att fylla såsom en auktoritativ instans, vilken kunde planmässigt främja utvecklingen på det medicinska forskningsområdet och härigenom även bliva till avsevärt gagn för sjukvården och hälsovården. Icke minst skulle en organisation av detta slag underlätta tillvaratagandet av begåvningar, som för närvarande av brist på medel gå förlorade för forskningen. I de ovan nämnda motionerna ha förslagsvis angivits de huvudsakliga uppgifter, som enligt motionärernas mening skulle ankomma på ett dylikt forskningsråd.

Vad i motionerna och de över desamma avgivna yttrandena anförts har övertygat riksdagen om att starka skäl tala för att en utredning kommer till stånd rörande på vilket sätt — genom inrättande av ett forskningsråd eller vidtagande av andra åtgärder — den medicinska forskningen inom landet kan främjas och dess resultat, bättre än nu synes vara förhållandet, nyttiggöras för sjukvården och hälsovården både inom vårt eget land och utom dess gränser. Riksdagen vill framhålla, att, därest ett dylikt råd befinnes böra inrättas, detsamma oavvisligen måste erhålla en sådan organisation, att det kan bliva ett livskraftigt och initiativrikt organ, ägnat att samordna och tillvarata landets resurser på det medicinska forskningsområdet. Vidare synes det givet, att nämnda organ kommer att bygga sin forskningsverksamhet på de institutioner av olika slag inom den medicinska vetenskapen och till denna angränsande vetenskapliga discipliner, vilka förefinnas vid våra universitet och högskolor, och på så sätt verka befruktande och utvecklande på arbetet därstädes. I detta sammanhang får riksdagen erinra därom, att vetenskapsakademien enligt dess grundstadgar har till uppgift att främja vetenskaperna, företrädesvis matematik och naturvetenskap. För denna sin uppgift verkar akademien genom vetenskapliga institutioner, genom utgivande av vetenskapliga skrifter, genom utdelande av understöd och belöningar åt förtjänta forskare och författare samt i övrigt genom medel, som för ändamålet stå akademien till buds. Akademiens svenska ledamöter äro indelade i elva klasser, därav en för medicinska vetenskaper. Det kunde måhända ligga nära till hands att de ovan ifrågasatta uppgifterna på det medicinska området skulle omhändertagas av akademien. Riksdagen finner emellertid tvivelaktigt huruvida akademien, vars huvuduppgifter falla inom de matematiska och naturvetenskapliga disciplinerna, kan — även om akademien skulle i viss mån omorganiseras — bliva ett lämpligt centralt organ för den medicinska forskningen. Riksdagen hyser därför den

uppfattningen, att nämnda forskning bäst tillgodoses av ett fullt självständigt och fristående organ.

I yttrandena över motionerna I: 78 och II: 107 angående verkställande av utredning rörande utgivande under statligt överinseende och på statens bekostnad av en tidskrift, innehållande för de praktiserande läkarna avsedda upplysningar om medicinska forskningsresultat, hava olika meningar yppats. Riksdagen anser för sin del i likhet med kanslern för rikets universitet, att detta spörsmål tillhör de frågor, som ett eventuellt blivande centralt organ för den medicinska forskningen lämpligen synes böra utreda.

Under åberopande av det anförda får riksdagen, i anledning av motionerna I: 33 och II: 42, anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning i av riksdagen ovan angivna avseenden samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen må giva anledning.

Stockholm den 16 juni 1943.

Med undersåtlig vördnad.
